

BARRVÄXTER

BARRVÄXTER

De flesta barrväxter håller sina barr under vintern (undantagen är Ginkgo, Larix, Metasequoia och Taxodium som faller sina barr på hösten). Det gör att fotosyntes och andning pågår under vintern, även om intensiteten går ner. Genom andningen gör växten av med vatten även vintertid. När vårsolen värmer upp luften och växten ökar andningen behövs mera vatten. Är då marken frusen eller växten uttorkad blir barren bruna av vattenbrist, sk frystorkningsskador.

Ett sätt att förhindra frystorkning är att se till att stödvattna på hösten om säsongen är torr, samt täcka marken med löv för att bibehålla markfukten. Att vattna tidigt på vårkanten är ett gammalt knep för att rädda barrväxter som riskerar att frystorka och även att skugga plantorna är ett bra sätt att skydda dem från skador under vårvintern. Täckningen kan göras med olika sorters skuggvävar, granris och dylikt, men det bästa är dock att placera känsliga växter i lägen där de skyddas från stark vårsol redan vid planteringen.

Barrväxter är känsligare när det gäller planteringstiden än de lövfällande växterna. De skall inte planteras senare än slutet av oktober i södra Sverige, slutet av september i mellersta Sverige och slutet av augusti i norra Sverige. Vårplantering av barrväxter är att föredra, särskilt i landets norra delar, då det ger växterna bättre chans att rota sig innan tjälen kommer. Företablering i Air-Pot® ger större flexibilitet i planteringstid, och är särskilt lämpligt för etableringskänsliga växter.

Barrväxter levereras ibland med klump innesluten i en väv (sk Balledurväv) som inte bryts ner lika lätt som juteväv. Om så är fallet bör väven avlägsnas innan plantering för att inte hindra rötternas utbredning.

Barrväxter är i regel ganska anspråkslösa vad gäller jorden, men vill ha en jord som ger dem tillräckligt med syre och som är så porös att rötterna lätt kan tränga ner till grundvattnet. Lerjordar är ofta för täta och passar sällan till barrväxter. De flesta barrväxterna trivs bäst vid ett något lägre pH och på mullrika jordar.

Gödsling av barrväxter är sällan nödvändigt, särskilt inte med kväve då behovet av detta näringsämne är ganska lågt. För mycket kväve leder till onormal skotttillväxt som inte sällan skadas av frost då skotten inte hinner avmogna. Tillförsel av mull i form av löv eller kompost brukar vara det bästa för de flesta barrväxterna.

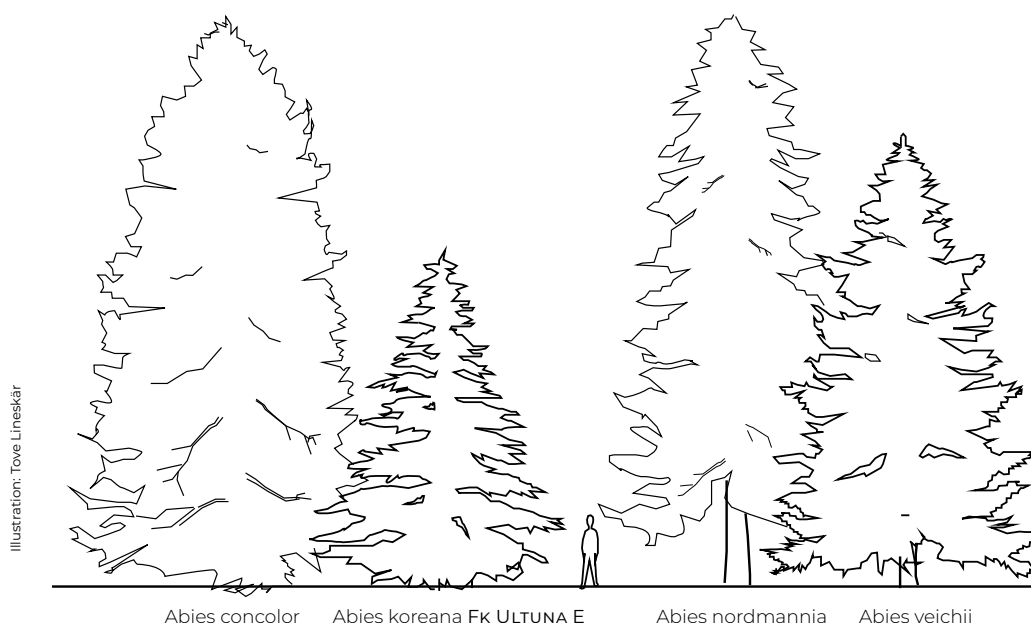
BESÖK VÅR
HEMSIDA FÖR
RÅD & TIPS

ABIES

Ädelgranssläktet tillhör familjen Pinaceae (tallväxter) och består av över 40 olika arter. Släktet består av träd som för det otränade ögat kan vara svåra att skilja från släktet Picea (gransläktet). Tydliga skillnader är dock att kottarna hos ädelgranarna alltid står upp och att barren har en rund fot jämfört med granarna där foten är långsmal. Gemensamt för alla ädelgranar är att de har en rak, kraftig genomgående stam. Ädelgranarna är att betrakta som sekundärer, de föredrar näringsrika och fuktiga jordar, gärna i ett något skyddat läge som yngre men i full sol som äldre. Inga särskilda krav på pH. Vill helst ha hög luftfuktighet varför de kan ha svårt för att trivas i gatumiljö. Genom deras ofta mycket strikta och symmetriska växtsätt lämpar de sig väl som solitärer eller i grupplanteringar, alternativt med lägre buskar runtom.

	Kvalitet	Storlek
- concolor, coloradogran		
Zon I-V. Höjd 15-20 m, bredd 6-8 (-10) m. Ett av de mest magnifika träden inom släktet med sin kraftiga, släta, och gråa stam och de mjuka, långa kallt blågråa barren. Har i ungdomen en tydligt pyramidal form men får med tiden en något tillplattad topp samt mer distinkta grenvåningar. Tyvärr bildas kottarna först i hög ålder och så högt ansatta att de inte syns. En vacker solitär som trivs bäst i full sol, gärna näringsrik, fuktig och väl-dränerad jord. Trivs på mulrika och något sura jordar. Ursprung: Västamerika.	C/K C/K C/K	50-60 60-80 80-100
- koreana FK ULTUNA E, koreagran		
Zon I-V (-VI) (Ospecificerad frökälla hårdig zon I-IV). Höjd 5-7 m, bredd 3-5 m. En svagväxande gran med symmetrisk, konisk form och tydliga grenvåningar. Får kottar i tidig ålder och dessa är mörkt violetta innan de mognar och blir bruna. Kottarna i sig är mycket dekorativa och blir tillsammans med trädets korta mörkt grönglänsande barrskrud ett smycke för både park och trädgård. Små ståndortskrav men vill ej stå blött och helst i full sol, dock anmärkningsvärt skuggtålig. Fin som solitär eller tillsammans med andra lägre barrväxter i små till mellanstora anläggningar. E-certifierat material får ett kompakt växtsätt, genomgående stam och blåfärgade kottar tidigt. Ursprung: Sydkorea.	C/K C/K C/K C/K C/K	30-40 40-50 50-60 60-80 80-100
- nordmanniana, nordmannsgran/kungsgran		
Zon I-V. Höjd 15-20 m, bredd 6-10 m. En av våra vanligaste och mest älskvärda ädelgranar med ett luftigt koniskt växtsätt och blankt friskt gröna barr. Nya barr förblir ljusare än de äldre under första året vilket ger ett levande och intressant intryck. En av våra vackraste gröna prydnadsgranar för både privata och offentliga anläggningar. Trivs på de flesta jordar men föredrar leriga, fuktiga och näringsrika. Läget bör helst vara soligt men skugga tolereras, särskilt i ung ålder. Ursprung: Kaukasus samt de Pontiska bergen i nordöstra Turkiet.	C/K C/K C/K K K	40-50 50-60 60-80 80-100 100-125
- pinsapo 'Glaucua', blå spanskgran		
Zon I-II. Höjd 8-12 m, bredd 5-7 m. En ovanlig och mycket vacker gran som utvecklas till välformade strikt arkitektoniska träd. Grenverket är jämnt fördelat och de stålblå trubbiga barren sitter spridda runt hela skottet. Ett träd att rekommendera för landets varmaste delar. Trivs på både fuktiga och torra jordar, gärna näringsrika och med tillgång till kalk. Vill ha full sol. En av våra kanske vackraste granar för solitärbruk. Är mycket värmegynnad och en av de mest torktåliga ädelgranar vi kan odla. Ursprung: Spanien.	C/K C/K C/K	25-30 30-40 40-50
- veitchii, fujigran		
Zon I-IV. Höjd 12-15 m, bredd 6-8 (-10) m. Fujigranen får en vid och pyramidal krona med tydliga grenvåningar. Barrrens ovensidor är mörkt gröna medan undersidorna är silvervita vilket ger ett skiftande färgspel när vinden tar tag i kronan. Fujigranen är även känd för sin så kallade "muskulösa" stam. Trivs bäst på näringsrika, fuktiga och framförallt väl-dränerade jordar. Under de första levnadsåren upp till ca 5-6 års ålder mår trädet bäst av halvskugga men som vuxen föredrar det full sol. Ursprung: centrala Japan.	C/K C/K C/K K K	40-50 50-60 60-80 80-100 100-125

Abies concolor

Abies koreana FK ULTUNA E

Abies nordmanniana

Abies veitchii

Illustration: Tove Lineskär

CEDRUS

Cedersläktet tillhör familjen Pinaceae (tallväxter) och innehåller få arter, enligt vissa bara en. Oavsett är de både mångformiga och odlingsvärda, främst i södra Sverige och gärna i varma lägen. Cedrarna är aristokrater bland barrträden, och när du ser en fullvuxen individ förstår du varför, bredkroniga majestäter breder med åren ut sig och får skärmlika mycket karaktärsfulla kronor. Men även i ung ålder har dessa träd karaktär. I ungdomen är träden luftiga men med den apikala dominans vi förknippar med våra barrväxter.

	Kvalitet	Storlek
- atlantica (Glauca-Gruppen), blå atlasceder Zon I. Höjd 12–15 m, bredd 8–12 m. Unikt träd med oregelbunden krona vars horisontella till svagt uppåtriktade grenar har blåaktigt grön-gråa barr ordnade i knippen likt släktet Larix. Ett iögonfallande träd som passar bäst som solitär, eventuellt som överståndare till lägre vintergröna växter. Planteras med fördel i full sol med en näringsrik, frisk och väl-dränerad jord. Klarar inga blöta och kalla jordar men är värmegynnad och presterar väl på torrare växtplatser då den väl är etablerad. Ursprung: Atlasbergen i Marocko och Algeriet.	C/K C/K C/K Sol 3x K Sol 3x K Sol 3x K	60-80 80-100 100-125 125-150 150-175 175-200
- deodara 'Karl Fuchs', himalayaceder Zon I (-II). Höjd 10–12 (-15) m, bredd 8–10 (-15) m. Pyramidal och smal som ung, flat och bred som äldre. Sorten 'Karl Fuchs' härstammar från insamlingar gjorda i bergsregioner kring Kashmir. Med nickande blågröna skottspetsar skiljer sig 'Karl Fuchs' från arten i övrigt och med ett i utspringet azurblått barr som sakta övergår till vackert mattgrönt ger den ett mycket mjukare intryck än den vanligare Cedrus atlantica 'Glauca'. Denna kultivar utvecklas trots sina nickande skottspetsar till ett högre och ofta enstamligt träd. Med åldern utvecklas tydliga grenvåningar. Väl etablerad är himalayacedern både tork- och värmetålig, men fordrar utrymme att breda ut sig, både över och under mark. Planteras med fördel i sol-halvskugga i väl-dränerade och luftiga jordar.	C/K C/K C/K Sol 3x K Sol 3x K Sol 3x K	60-80 80-100 100-125 125-150 150-175 175-200
- libani, libanonceder Zon I-II (-III). Höjd 30-40 m, bredd 30-40 m. Långsamväxande, majestätiskt träd som i adult stadie kan bli lika brett som högt. Juvenila träd har ett brett, koniskt habitus, men utvecklar med åren horisontella, tydliga grenvåningar där de allra lägsta grenarna ofta vidrör marken. Barren är mörkt gröna, nålformade och ordnade i kluster. Ett imponerande barrträd som med fördel används i parkmiljö. Planteras gärna i full sol med en näringsrik, frisk och väl-dränerad jord, helst i skyddat läge. Klarar inga blöta och kalla jordar men är värmegynnad och presterar väl på torrare växtplatser när den väl är etablerad. Svårskild från C. atlantica. De båda arterna, som har vitt skilda utbredningsområden, behandlas ofta synonymt i handeln. Ursprung: Libanon, Syrien och Turkiet.	Sol 4x K Sol 4x K Sol 5x K Sol 5x K	200-250 250-300 350-300 350-400

CHAMAECEYPARIS

Ädelcypress-släktet tillhör familjen Cupressaceae (cypressväxter) och kännetecknas av de platta och mjuka skotten som håller sig fina och fräscha hela vintern. Växtsättet är oftast tätt och pyramidal med en stark genomgående stam. Typiskt för släktet är att toppen ofta nickar något till skillnad från tujorna där toppen är upprätt. Får till skillnad från tujorna runda, uppsprickande frukter utan fjäll. Trivs på de flesta trädgårdsjordar men tål ej blöta och inte heller extremt torra ståndorter. Föredrar en lätt, humus- och näringsrik jord även om utvecklingen blir mer än tillräcklig även då dess optimala betingelser inte uppnås. Bör stå i full sol för ett tätt och fint växtsätt men klarar förvånansvärt mycket skugga. De flesta lämpar sig som solitärer, i buskplanteringar samt i rader då de har ett strikt arkitektoniskt växtsätt.

	Kvalitet	Storlek
- lawsoniana 'Alumii', blå ädelcypress Zon I-III. Höjd 8–10 m, bredd 3–4 m. En av de vanligaste cypresserna med stålblå skott och i ungdomen ett jämsnalt koniskt växtsätt. Med ålder börjar den övre delen bli aningen risig och betydligt glesare. I zon I-II bör du istället välja sorten 'Columnaris' då denna behåller sitt fina växtsätt längre, den är dock inte lika hårdig. Vacker som solitär, i grupper, i rader eller i bakkant av planteringar. Ursprung: västra USA.	C/K C/K C/K C/K	50-60 60-80 80-100 100-125
- lawsoniana 'Columnaris', pelarcypress Zon I-II. Höjd 5–7 m, bredd 2–3 m. Liknar 'Alumii' i det mesta och är ofta svår att skilja från denna. Odlingsvärd sort då den behåller sin jämna form med breda, platta skott även i vuxen ålder. Något mindre hårdig än 'Alumii'.	C/K C/K C/K C/K C/K Sol 3x K Sol 3x K Sol 3x K	50-60 60-80 80-100 100-125 125-150 150-175 175-200 200-250
- lawsoniana 'Kelleri Gold', guldcypress Zon I-II. Höjd 6–8 m, bredd 3–4 m. Vid pyramidal form med guldgula skott. En av de bättre guldcypresserna. Effektskapande både som solitär och i planteringar där den effektivt bryter av mot andra färger året om.	C/K C/K C/K C/K C/K	40-50 50-60 60-80 80-100 100-125

	Kvalitet	Storlek
- <i>nootkatensis</i> , nutkacypress		
Zon I-IV. Höjd 15-17 (-20) m, bredd 8-10 (-15) m. Frodig och vacker cypress med genomgående stam och pyramidalt växtsätt. Kan för det otränade ögat påminna om en storvuxen ädelcypress men är betydligt tätare och även något hårdigare. Nickande skottspetsar pryder kronan och ger den ett mjukt men ordnat uttryck. Lika vacker som solitär, i grupper eller som bakgrund till annat. Friska och väl-dränerade jordar i sol till halvskugga. Tål stadsmiljö, dock ej långvarig torka. Ursprung: västra Nordamerika.	C/K C/K C/K	50-60 60-80 80-100
- <i>nootkatensis</i> 'Pendula', hängcypress		
Zon I-IV. Höjd 8-10 m, bredd 4-5 m. En annorlunda och underlig växt med genomgående stam och ett fåtal helt horisontella huvudgrenar varifrån de matt gröna skotten hänger. Spännande solitär eller som överståndare till lägre buskplanteringar. Passar särskilt fint framför en homogen ljus yta där det arkitektoniska växtsättet kommer mer till sin rätt.	C/K C/K C/K	50-60 60-80 80-100
- <i>obtusa</i> 'Nana Gracilis', japansk ädelcypress		
Zon I-III. Höjd 1-1,5 m, bredd 0,8-1 m. Svagväxande sort med korta skålformade skott med frisk, mörk grön färg. Detta ger den något rundade busken ett livligt och intressant intryck. Fin som solitär eller i lägre planteringar av buskar eller perenner, ofta använd på gravar då den sällan växer sig för stor. Ursprung: Japan.	C/K	20-25
- <i>pisifera</i> 'Filifera', trådcypress		
Zon I-III. Höjd 4-6 m, bredd 2-4 m. Långsamt växande buske med till en början kuddlikt växtsätt men som med tiden reser sig och blir då allt mer luftig. Skotten är trådsmla och nedhängande vilket ger hela busken ett intressant och skirt intryck. Vacker solitär som även fungerar i buskplanteringar.	C/K C/K C/K C/K C/K C/K	30-40 40-50 50-60 60-80 80-100 100-125
- <i>pisifera</i> 'Filifera Nana', liten trådcypress		
Zon I-III (-IV). Höjd 0,8-1,6 m, bredd 1-1,5 m. Mer kuddlik och tätare än föregående, i övrigt liknar de varandra. Fin att använda i t ex mattor av låga perenner eller i små klungor. Kan även användas i framkant av buskplanteringar.	C/K C/K	25-30 30-40

CRYPTOMERIA

	Kvalitet	Storlek
- <i>japonica</i> 'Compacta', kryptomeria		
Zon I (-II). Höjd 5-7 m, bredd 4-5 m. Annorlunda växt med tätt kägelformat växtsätt och mjuka mörkt gröna skott. Blir ibland något brunfärgad sent på vintern men blir åter grön så fort våren kommer. Trivs bäst i sol eller lätt skuggigt läge, helst skyddat men klarar betydligt skuggigare platser, speciellt som ung. Jorden bör vara fuktig och mullrik, gärna näringsrik men inte våt. Användbar i olika samplanteringar eller som solitär.	C/K C/K C/K	40-50 50-60 60-80

GINKGO

	Kvalitet	Storlek
- <i>biloba</i> , ginkgo		
Zon I-II. Höjd 10-15 m, bredd 5-6 m. Ett karaktärsfullt träd som varken räknas till löv- eller barrträden, dock mer besläktad med de sistnämnda. Får en oregelbunden krona, ofta med flera konkurrerande stammar och spretiga horisontella grenar. Typiskt är de små kortskotten varpå blad, blommor och frukt sitter. Bladen är solfjäderformade med en sprucken mitt. Trivs allra bäst i varma skyddade lägen med näringsrik och genomsläpplig jord i full sol. Klarar en del skugga men blir då mer uppåtsträvande. Utmärkt gatuträd då den tål både förorenad luft och mark samt en del salt. Rekommenderas framförallt som solitär men även i rader där det inte gör något att träden är något oregelbundna. Yngre träd har en väldigt spenslig krona. Ginkgon är skildkönad och honplanter bär små gula plommonlika frukter som doftar starkt. Då materialet är fröförökat kan både hon- och hanplanter förekomma. Idag är tyvärr tillgången på hankloner begränsad. Ursprung: sydöstra Kina.	C/K C/K Stbu 4x K Stbu 4x K Hst 3x K Hst 4x K Hst 4x K Hst 5x K Hst 5x K	100-125 125-150 250-300 300-350 12-14 14-16 16-18 18-20 20-25

JUNIPERUS

Ensläktet tillhör familjen Cupressaceae (cypressväxter) och innehåller buskar samt träd med starkt varierande växtsätt. Här finns allt från trädformer till smalt uppräta, vasformade, de med horisontellt växtsätt samt krypande. Barren är vanligen gröna, gråsilver- eller blåskimrande, ofta med en vitaktig undersida. Det finns två former av barr, dels de nållika, som på vår vanliga en och dels de fjälllika som vi återfinner bland annat på de kinesiska enarna. Hos de sistnämnda är barren ofta nållika i ungdomen medan den adulta barrformen är fjälllik.

Enar trivs bäst i soliga lägen och förlorar ofta formen om de skuggas. De har en mycket vid ståndortsamplitud och klarar allt från tyngre, näringsrika leror till mycket fattiga klippskrevor och allt från torra till ganska våta lägen med varierande pH. Att vi förknippar enar med torrt och grusigt är för att de i naturen är utkonkurrerade på de andra växtplatserna. Enar används som solitärer, i grupper eller i marktäckande sammanhang och är vanliga både i trädgårdar och på kyrkogårdar. Tyvärr lyser de med sin frånvaro i offentlig miljö, vilket är synd med tanke på enarnas stora användningsområde.

	Kvalitet	Storlek
- chinensis 'Blaauw', kinesisk en Zon I-IV. Höjd 1,5–2,5 m, bredd 0,7–1 m. En upprätt, cylindrisk till vasformad en med snett uppåtriktade grenar i 45 graders vinkel, ibland ännu snävare. Toppen är ofta tvärt avhuggen med några få uppstickande grenar och slutar inte i någon spets. Barren är gråblå, fjälllika och färgen hålls bra över vintern. Den relativt smala formen gör den lättanvänd på kyrkogårdar och i trädgårdar. Växer sakta. Mycket anspråkslös, men växer bäst på fuktiga, humus- och näringsrika jordar med varierande pH-värden.	C/K C/K C/K	25-30 30-40 40-50
- communis FARVILL® E ('Eplfa'), en Zon I-VI. Höjd 1-1,5 m, bredd 1-1,5 m. Ersätter sorten 'Kantarell'. Frisk och vacker vasformad en härstammandes från det norska E-plantssystemet. Friskt grön barrskrud, bronstonad vinterskrud. Tål snöbelastning.	 C/K C/K C/K	25-30 30-40 40-50
- communis 'Green Carpet', en Zon I-IV. Höjd 0,1-0,15 m, bredd 1,5-2 m. c/c 50-70 cm. En norsk sort med mycket lågt och tätt växtsätt. Liknar J. c. 'Repanda' men blir både tätare och lägre. Det sägs att den på håll liknar en välklippt gräsmatta. Håller den fina, gröna färgen mycket bra under vintern. Klarar i princip alla jordar bara det är soligt. Bäst konkurrensförmåga på torra och näringsfattiga jordar med humusinnehåll. Klarar både höga och låga pH-värden.	C/K C/K C/K	25-30 30-40 40-50
- communis 'Hibernica', irländsk pelar-en Zon I-III. Höjd 3-5 m, bredd 1-1,2 m. Smalt pelarformad växtform med styva, uppräta skott och trubbig topp. Skiljs från f. suecica som har hängande skottspetsar. Liknar mycket de vanliga enarna du finner i naturen, men är utvald för att ha en smal, tät form som håller formen. Kan ibland falla isär om den belastas av stora snömängder. Blågröna, nållika barr med en silvervit rand på ovensidan. Får gröna enbär som mörknar vid mognad.	 C/K C/K C/K C/K Sol 3x K Sol 3x K	50-60 60-80 80-100 100-125 125-150 150-175
- communis 'Meyer', pelar-en Zon I-IV. Höjd 3-4 m, bredd 1-1,5 m. Upprätt pelarformad en med hängande skottspetsar likt f. suecica, men växtsättet är glesare och barren är grövre och bredare. Barrfärgen är blågrön med en silvrig ton. Sorten ger ett naturligt intryck och passar i landskapsplanteringar där ett naturligt intryck eftersträvas. Tålig och robust sort.	 C/K C/K C/K C/K Sol 3x K Sol 3x K	50-60 60-80 80-100 100-125 125-150 150-175
- communis 'Oskeladden' E, pelar-en Zon I-V. Höjd 2,5-3 m, bredd 0,5-0,8 m. Smalvuxen och sammanhållen pelarform. Friskt gröna barr med inslag av silver. Frisk ny sort som skiljer sig från 'Vemboö' då den saknar nickande skottspetsar. Tål snötyngder bra utan att falla sönder. Planteras i sol – halvsugga, tål magra och näringsfattiga jordar.	 C/K C/K C/K C/K	50-60 60-80 80-100 100-125
- communis 'Repanda', en Zon I-VI. Höjd 0,3-0,4 m, bredd 1,5-2 m. c/c 50-70 cm. En av de mest använda krypande enarna. Regelbundet, tätt växtsätt där grenarna växer ut lika mycket åt alla håll och till slut bildar en tät, rundad matta. Grenarna pekar något uppåt och barren är gröna med silvervita band på ovensidan. Vinterfärgen är aningen brungrön. Mycket tacksam och tålig marktäckare för torra, soliga slänter, men som numera ofta ersätts av 'Green Carpet'.	C/K C/K C/K	25-30 30-40 40-50
- communis f. suecica, träd-en Zon I-V. Höjd 7-9 m, bredd 1-1,5 m. Tätt upprätt pelarformat växtsätt. Mycket lik 'Hibernica' men skotten har hängande skottspetsar vilket ger den här sorten ett mindre strikt intryck jämfört med ovannämnda. Blågröna till gröna nållika barr. Som solitär eller i grupper.	 C/K C/K C/K C/K Sol 3x K Sol 3x K	50-60 60-80 80-100 100-125 125-150 150-175

Sjukdomar Juniperus

Päronrost är ett stort bekymmer på päronträd och vissa enar. Bladen drabbas av svarta till rostfärgade fläckar orsakade av svampen *Gymnosporangium fuscum*. Svampen värdväxlar mellan päron och många kinesiska enar samt sävenborn. Vi har därför valt att ta bort de mest drabbade sorterna såsom J. x pfitzeriana 'Pfitzeriana Aurea', 'Pfitzeriana Compacta', 'Pfitzeriana Glauca', J. scopulorum 'Skyrocket' och J. sabina ur sortimentet.

Kvistdöd är en vanlig sjukdom på Juniperus. Det är en svampsjukdom orsakad av svamparna *Kabatina juniperi* och *Phomopsis juniperovira*. Främst drabbas J. sabina, men även chinensis-sorterna och J. squamata 'Meyeri'. Svamparna infekterar växterna under vår och höst när temperaturen är ganska låg och fuktigheten hög. På försommaren syns angreppen när de yngsta skotten först bleknar, för att sedan torka in. En skarp gräns mellan skadade och levande delar tyder på sjukdom medan en mer utdragen gräns kan vara tecken på frystorka.

Enar som placeras torrt och något blåsigt drabbas mindre än de på skyddade växtplatser. Då Juniperus sabina med sorter även är vintervärd för päronpest har vi valt att helt ta bort dessa ur sortimentet.

	Kvalitet	Storlek
- communis 'Vemboö' E, en Zon I-IV (-V). Höjd 3-5 m, bredd 50-60 cm. Den smalaste pelar-enen i handeln. Vackra ljusgröna barr med silvrig undersida. Trivs i sol till halvkugga och klarar snöbelastning utan att knäckas. Insamlad i Småland på 40-talet.	C/K C/K C/K	50-60 60-80 80-100
- horizontalis 'Blue Chip', amerikansk kryp-en Zon I-IV. Höjd 0,3 m, bredd 1 m. Lågväxande buske med ett krypande växtsätt där skotten är riktade 45 grader uppåt. Färgen är isigt stålblå och sorten håller färgen bättre under vintern jämfört med flera andra blåbarriga enar. På håll ser den ut som en tät ryamatta. Klarar ingen skugga.	C/K C/K C/K	25-30 30-40 40-50
- horizontalis 'Prince of Wales', amerikansk kryp-en Zon I-IV. Höjd 0,2 m, bredd 1,5 m. c/c 80-100 cm. En mycket lågt krypande sort från Kanada. Bildar täta mattor och får med tiden grenar i flera lager. Barren är fjällika, blågröna och ligger tätt an mot skotten. Vinterfärgen är violetteröd. Klarar mer skugga än 'Blue Chip', men blir finast i full sol.	C/K C/K	25-30 30-40
- x pfitzeriana 'Gold Coast', trädgårds-en Zon I-III. Höjd 0,6-1 m, bredd upp till 3 m. c/c 100 cm. Snabbväxande en med utbrett växtsätt och överhängande grenar. Skotten, i synnerhet de hängande skottspetsarna är gyllengula med en något mörkare gul vinterfärg. Mitten av plantan blir ofta mer grön gul. Frisk och tålig, lämpar sig som solitär i t ex en mörkt grusad yta. En av de bättre gula sorterna med utbrett växtsätt.	C/K C/K	30-40 40-50
- x pfitzeriana 'Mint Julep', trädgårds-en Zon I-IV. Höjd 1 m, bredd 2 m. c/c 100 cm. Upprätt, utbrett växtsätt med bågböjda grenar och hängande skottspetsar som ger busken ett fontänlikt utseende. Sorten har ofta både juvenila och adulta barr, där de senare har en mintgrön färg vilket ger busken ett speciellt intryck. Vinterfärgen är dock mörkare. Tål stadsmiljö. Frisk och tålig en som bör användas istället för J. x pfitzeriana 'Wilhelm Pfitzer'.	C/K C/K C/K	30-40 40-50 50-60
- x pfitzeriana 'Old Gold', trädgårds-en Zon I-IV. Höjd 1 m, bredd 2 m. c/c 100 cm. En liten och kompakt en med horisontellt utbredda grenar. Liknar J. x pfitzeriana 'Wilhelm Pfitzer' i habitus, men är kompaktare och mer svagväxande. Skotten, i synnerhet årsskotten är vackert gula, även om vintern. Lämplig även för mindre anläggningar.	C/K C/K	30-40 40-50
- scopulorum 'Blue Arrow' (syn. J. virginiana 'Blue Arrow'), röd-en Zon I-III. Höjd 2-4 m, bredd 0,5-0,8 m. Smalt upprätt växtsätt med blåsilvriga barr, mycket lik 'Skyrocket' men är en förbättring av denna med sin blåare barrfärg. Hårdigare och friskare än 'Skyrocket'.	C/K C/K C/K C/K	50-60 60-80 80-100 100-125
- squamata 'Blue Carpet', himalaya-en Zon I-IV. Höjd 0,1-0,4 m, bredd 1,5-2 m. c/c 80-100 cm. Låg och ganska kraftigt, utbrett växande marktäckare med ett något oregelbundet växtsätt. Horisontella till svagt uppåtsträvande grenar med för arten de karaktäristiskt hängande grenspetsarna. Om sommaren stålblå till silverblå, skimrande barr som under vintern antar en mer grön till violett färg. En mycket vacker marktäckare för soliga lägen och väl-dränerade jordar, även mycket näringsfattiga. Klarar sura till alkaliska jordar.	C/K C/K C/K C/K	25-30 30-40 40-50 50-60
- squamata 'Meyeri', himalaya-en Zon I-IV. Höjd 2-4 m, bredd 2-4 m. Upprätt, ganska brett växtsätt med aningen överhängande grenar i toppen. Blå nållika barr med vita ränder ger ett silverskimrande intryck. Blir med åren ofta gles nertill och vinner på regelbunden beskärning, vilket den tål mycket bra. En lite större buske för parker och större trädgårdar.	C/K C/K C/K C/K	25-30 30-40 40-50 50-60

- virginiana 'Grey Owl', blyerts-en

Zon I-IV. Höjd 1,2-2 m, bredd 5-7 m. Mycket utbrett, nästan platt växtsätt där grenarna lägger sig i täta lager. Sorten växer kraftigt, är en bra marktäckare och håller sig länge runt en halv meters höjd. Mestadels fjällrika, gråblå till svagt gröngrå barr. Passar utmärkt som marktäckare i barrlandskap med uppstickande pelarenar och andra former emellan. Svampen som orsakar påronrost värdväxlar med denna sort.

C/K 25-30
C/K 30-40
C/K 40-50
C/K 50-60

Trädgårdsenar

J. chinensis är en art som gett upphov till en uppsjö av sorter och hybrider som ofta går under namnet *J. x pfitzeriana*. De känns ofta igen på de rikt förgrenade och tunna skotten som ger hela busken ett mjukt intryck. En rad olika färgnyanser skiljer många sorter från mängden och de har länge varit bland de mest populära enarna. Deras främsta nackdel, vilket också lett till tillbakagång i användning, är mottagligheten för sjukdomar.

Illustration: Lina Lindgren

LARIX

Lärk tillhör familjen Pinaceae (tallväxter) och är ett ganska vanligt virkes- samt amträd då det växer snabbt. I båda fall används snabbväxande hybrider. De rena arterna, särskilt den japanska lärken, är användbara både som solitärer i parker och som klippt häck. Lärkarna är barrfällande, med skirt gröna barr på våren, mörkt grön sommarskrud och en fantastisk gul höstfärg innan barren släpps för vintern. Årsskotten har ofta en iögonfallande färg, vilket gör klippta häckar vackra även vintertid.

- decidua, europeisk lärk

Zon I-V. Höjd 20-25 m, bredd 10-12 (-15) m. Snabbväxande träd med en ganska smalt konisk krona men som kan bli riktigt bred som solitär. Först något uppåtriktade grenar som sedan blir alltmer hängande hos äldre träd. Gröna barr i skålförmade knippen. Barren saknar den japanska lärkens blå anstrykning. Vinröda honblommor och gula hanblommor i april-maj. Senare avlånga kottar med kottefjällen tryckta in mot mitten. Växer bäst i näringsrika, fuktiga jordar i sol på öppna platser. Klarar såväl högt som lågt pH och tål vind. Mer anspråkslös än *L. kaempferi*. Maffig som solitär eller i grupper. Är till skillnad från *L. kaempferi* och *L. x marschlinsii* mottaglig för lärkkräfta och bör därför undvikas på platser där sjukdomen förekommer. Ursprung: Centaleuropas bergskedjor (Alperna och Karpaterna).

Häck barrot 50-80
C/K 100-125
C/K 125-150
C/K 150-200
C/K 200-250
Hst 3x K 12-14
Hst 4x K 14-16
Hst 4x K 16-18
Hst 4x K 18-20
Hst 5x K 20-25

- kaempferi, japansk lärk

Zon I-IV (-V). Höjd 15-20 m, bredd 10-12 m. Brett konisk, ofta oregelbunden krona med horisontella grenar. Blir något mindre än *L. decidua*. Något blågröna barr med gul höstfärg som inträder ganska sent. Blommor som *L. decidua*, men kottarna är kortare, bredare och med utvikta kottefjäll. Den bästa sorten för häck och solitärbruk i parker och större trädgårdar. Fuktiga, näringsrika jordar med god dränering. Klarar inte vattensjuka eller torra jordar. Kräver hög luftfuktighet och gärna mycket sommarregn. Trivs bra i kustklimat. Resistent mot lärkkräfta. Ursprung: Japan.

Häck barrot 50-80
C/K 80-100
C/K 100-125
C/K 125-150
C/K 150-200
C/K 200-250
Hst 3x K 12-14
Hst 4x K 14-16
Hst 4x K 16-18
Hst 4x K 18-20
Hst 5x K 20-25

	Kvalitet	Storlek
- kaempferi 'Stiff Weeper', japansk lärk		
Zon I-IV. Höjd 1,5-2 m, bredd 0,5-1,5 m. En vacker minivariant av den japanska lärken med ett hängande växtsätt. Mycket vacker på hösten då barren färgas gula innan de faller till marken. För trädgårdar och mindre anläggningar. Ståndort som arten.	Sh C	120
	Sh C	180

- x marschlinsii (syn. L. x eurolepis), hybridlärk		
Zon I-IV (-V). Höjd 18-22 m, bredd 10-12 m. En snabbväxande och frisk korsning mellan den europeiska lärken och den japanska lärken. Hybridlärken har ärvt goda egenskaper från båda sina föräldrar och är motståndskraftig mot lärkträdskräfta. Strikt pyramidal som ung, medan den som äldre blir mer luftig och oregelbunden. Grönglänsande barr som om hösten färgas vackert gyllengula, när de faller blottas årsskott lysande i violetta till orangea färger. Mycket användbar som amträd både i små och större anläggningar. Funkar även bra som klippt häck. Har likt föräldrarna krav på solig växtplats och är känslig för dels allt för blöta och styva och dels allt för torra jordar. Ursprung: Skottland.	Häck barrot	50-80
	C/K	100-125
	C/K	125-150
	C/K	150-200
	C/K	200-250
	Hst 3x K	12-14
	Hst 4x K	14-16
	Hst 4x K	16-18
	Hst 4x K	18-20
	Hst 4x K	20-25

- sibirica, sibirisk lärk		
Zon IV-VIII. Höjd 15-20 m, bredd 6-8 m. Oregelbundet växtsätt med kortare, mer bågböjda grenar än hos de andra larkarna. Smala, gröna barr, upp till 5 cm långa med gul höstfärg. Kottarna är långa som hos L. decidua, men något bredare och grova till texturen. En mycket hårdig lärk som slår ut hela två veckor tidigare än de andra nämnda och drabbas därför ofta av frostsador i södra Sverige varför vi rekommenderar den för användning från zon IV. Värdefull sort för Norrland, där den passar som häck eller solitär i parksammanhang. Näringsrika fuktiga jordar i sol med en ståndort liknande den europeiska lärken. Ursprung: allt från nordvästra Ryssland, taigan, västra Balkansjön, Mongoliet och nordvästra Kina.	Häck barrot	50-80
	C/K	100-125
	C/K	125-150
	C/K	150-200
	C/K	200-250
	Hst 3x K	12-14
	Hst 4x K	14-16
	Hst 4x K	16-18
	Hst 4x K	18-20
	Hst 4x K	20-25

METASEQUOIA

- glyptostroboïdes, kinesisk sekvoja		
Zon I-III. Höjd 15-20 m, bredd 5-8 m. Smalt pyramidformat träd med genomgående stam. Skirt gröna barr på våren och kopparröd höstfärg. Barren sitter på korta skott som fälls inför vintern. Hanblommorna består av 10 cm långa hängen och de oansenliga honblommorna bildar senare runda, uppsprickande frukter. Både blomning och frukt är ganska ovanligt i Sverige. Vacker, rödbrun bark. Släktet innehåller endast en art och beskrevs för vetenskapen så sent som 1941. Fuktig, närings- och humusrik jord är att föredra, men klarar även torrare sandiga jordar och stadsmiljö. Sol till lätt skugga. Mycket vackert solitärträd för parker och trädgårdar som även klarar sig bra i stadsmiljö och är ett av de smalkroniga träd som börjat användas till alléer på smala gator så länge det finns gott om utrymme under mark. Ursprung: Kina - Sichuan och Hubei.	C/K	80-100
	C/K	100-125
	C/K	125-150
	C/K	150-200
	Sol 4x K	200-250
	Sol 4x K	250-300
	Sol 5x K	300-350
	Sol 5x K	350-400
	Hst 4x K	16-18
	Hst 5x K	18-20
	Hst 5x K	20-25
	Hst 5x K	25-30

MICROBIOTA

- decussata, kryptuja		
Zon I-VI. Höjd 0,3-0,4 m, bredd 1,5-3 m. c/c 80-100 cm. Lågt krypande marktäckare som påminner om krypen men är både friskare och hårdigare än många. Friskt gröna barr under växtsäsong, som under vintern antar en kopparfärgad ton. Anspråkslös marktäckare men som föredrar en frisk men väl-dränerad jord i sol till halvskugga. Kan skadas av tidig vårfrost i södra Sverige. Ursprung: östra Ryssland.	C/K	25-30
	C/K	30-40
	C/K	40-50

- decussata 'Sibirteppe' E, kryptuja		
Zon I-VI. Höjd 0,3 m, bredd 1,5-3 m. c/c 80 cm. Lågt krypande marktäckare som håller sig lägre än ospecificerat material. Påminner om kryp-enarna men är betydligt friskare och hårdigare än många. Kryptujan får friskt gröna barr på sommaren som om vintern blir läckert kopparfärgade. Tacksam att blanda in tillsammans med allt från marktäckare till högre buskar. Anspråkslös vad gäller jordkrav men föredrar en frisk jord i sol till halvskugga, klarar även skugga och lågt som högt pH. Kan skadas av tidig vårfrost i södra Sverige. E-certifierat material garanterar lågt och jämnt växtsätt. Norsk selektion. Viss brist på E-certifierat material råder.	C/K	20-30
	C/K	30-40

PICEA

Ett stort släkte som tillhör familjen Pinaceae (tallväxter) med arter och sorter som lämpar sig för en rad olika ståndorter. De flesta har låga ståndortskrav, men föredrar dock något sura, mullrika och lätta jordar, alternativt torra till lätt blöta jordar. De har ett grunt rotsystem och det är oftast hopplöst att plantera något direkt under i de fall att de blir kala nertill. I ungdomen kan de klara av lättare skugga men som fullvuxna vill de gärna stå i full sol. Vackra både som solitärer eller i grupper. Många är även lämpliga i trädtrader eller som fond för buskage och liknande.

	Kvalitet	Storlek
- abies, gran/rödgran Zon I–VIII. Höjd 25–30 m, bredd 6–8 (–10) m. Inhemskt och välkänt träd. Små ståndortskrav men trivs bäst på lättare jordar med god dränering, inga särskilda näringskrav. Slutträd i successionen och klarar sig i halvskugga i ung ålder men vill som adult ha mer sol. Magnifik solitär eller tillsammans med andra träd i gröna ridåer. Som solitär behåller den gröna grenar från marken. Granhäckar är ett traditionellt inslag uppåt landet och granen ger täta och ofta mycket fina häckar. Dessa kräver dock regelbunden beskärning då de ej bryter på gammal ved. Ursprung: enorm utbredning i Skandinavien, Ryssland osv.	Häck barrot K K K K K Sol 4x K Sol 4x K Sol 4x K Sol 5x K Sol 5x K	25-40 50-60 60-80 80-100 100-125 125-150 150-175 175-200 200-225 225-250 250-300
- abies 'Nidiformis', fågelbogran Zon I–VI. Höjd 0,6–0,8 m, bredd 1–1,5 m. En vanlig trädgårdsväxt med tillplattat utbrett växtsätt som påminner om ett fågelbo. Fin som solitär bland låga perenner eller i grupper alternativt i framkant av ett vintergrönt buskage.	C/K C/K C/K	25-30 30-40 40-50
- breweriana, slöjgran Zon I–III. Höjd 7–9 m, bredd 5–7 m. Lite ovanlig men mycket tilltalande gran med genomgående stam och horisontella grenar med långa, slanka lodrätt hängande skott. De tunna skotten ger intryck av slöjor som böljar i vinden. Behöver något längre etableringstid och vill gärna stå skyddat i fuktig, gärna mullrik jord. Spännande och användbar i mindre parker och mellanstora trädgårdar. Fin som solitär men även som överståndare i lägre planteringar.	C/K C/K	50-60 60-80
- glauca, vitgran Zon (I–) III–VI. Höjd 12–15 m, bredd 6–8 m. Lägre men lika vid som vår inhemska gran. Skiljer sig även genom att barrarna är mer blågröna. Trivs på de flesta trädgårdsjordarna bara de inte är dåligt dränerade. Föredrar mullrika, fuktiga och lätta jordar. Arten är inte särskilt vanligt förekommande men är användbar i framförallt större sammanhang som i gröna ridåer eller i parker. Pga dess förhållandevis goda salt- och vindresistens så lämpar den sig mycket väl för häckar i lite mer utsatta lägen jämfört med P. abies.	Häck barrot K K K K K Sol 4x K	25-40 50-60 60-80 80-100 100-125 125-150 150-175
- glauca 'Alberta Globe', vitgran Zon I–IV. Höjd 0,6–0,8 m, bredd 0,6–0,8 m. En extremt långsamt växande klotform som blir tätare än någon annan barrväxt på marknaden. Spännande växt som bör placeras så att den inte försvinner bland andra växter. Lämplig för slänter, stenpartier eller som kul inslag bland marktäckande perenner.	C/K	20-25
- glauca 'Conica', sockertoppsgran Zon I–IV. Höjd 2–3 (–4) m, bredd 1–1,6 m. Världens mest sålda barrväxt för trädgårdsbruk. En strikt pyramidal växt som lämpar sig väl både som solitär, i grupper samt i lägre buskplanteringar. Vanlig på kyrkogårdar för sin ringa storlek, äldre exemplar kan dock bli för stora även här. Klarar de flesta jordar bara de inte är dåligt dränerade, vill ha full sol och drabbas av spinn på dragiga växtplatser.	C/K C/K C/K C/K	30-40 40-50 50-60 60-80
- omorika, serbgran Zon I–V. Höjd 15–20 m, bredd 4–6 m. En strikt upprätt och jämnsmal gran med barr som är silvriga på undersidan och mörkt gröna på ovensidan. Detta ger ett intressant skiftande intryck. Lämplig som solitär men blir nästan finare i grupper, i utlandet används den ofta som hög friväxande häck, något som kan rekommenderas även här då den inte blir så bred. Trivs på de flesta jordar men är känslig för dåligt dränerade lägen. Ett smalkronigt och intressant träd att introducera för våra hårdgjorda miljöer i väl tilltagna växtbäddar.	K K K Sol 4x K Sol 4x K Sol 5x K	80-100 100-125 125-150 150-200 200-250 250-300
- omorika 'Nana', liten serbgran Zon I–IV. Höjd 2–4 m, bredd 2–3 m. Strikt pyramidalt växtsätt med blågröna barr. Tydligt spetsig i toppen och med något rundad bas. Vacker som solitär eller i grupper, kan rekommenderas som solitär bland mattor av marktäckare som t ex Cotoneaster dammeri 'Major' eller Juniperus communis 'Green Carpet'.	C/K C/K	20-25 25-30
- pungens (Glauca-Gruppen), blågran Zon I–VI. Höjd 12–15 m, bredd 5–7 m. Gran med ljus silvergrå barr, ganska brett växtsätt och jämn pyramidal form. Vacker solitär eller i bakkant av större planteringar. Frösådd och kan därför variera i både växtsätt och barrfärg.	K K K Sol 4x K Sol 4x K Sol 4x K	50-60 60-80 80-100 100-125 125-150 150-175

- pungens (Glauca-Gruppen) 'Edith', blågran

Zon I-VI. Höjd 10-12 m, bredd 5-6 m. Den blåaste av alla blågranar som även i gråmulet väder kan lysa upp vilken park som helst. Oavsett konkurrens av sommargrönska eller sprakande höstfärger står sig 'Edith' stark som en tydlig kontrast. Årskotten lyser isblå medan de äldre barrarna har en mer grönblå ton. 'Edith' är en mycket enhetlig namnsort som får ett utpräglad pyramidalt växtsätt. Gör sig bäst som solitär alternativt i grupp i parkmiljö.

C/K	50-60
C/K	60-80
K	80-100
K	125-150
Sol 4x K	150-175
Sol 4x K	175-200
Sol 5x K	200-225
Sol 5x K	225-250
Sol 5x K	250-300

- pungens (Glauca-Gruppen) 'Glauca Globosa', liten blågran

Zon I-VI. Höjd 1,5-2 m, bredd 1-1,5 m. Något oregelbunden, tät och rundad gran med blåsilvriga barr. Påminner något om en blå fågelbogar. Vacker som solitär, i grupper, intill gångar eller i mattor av t ex städsegröna marktäckare. Vill ha full sol.

C/K	20-25
C/K	25-30
C/K	30-40

- sitchensis, sitkagran

Zon I-V (-VI). Höjd 25-30 m, bredd 7-9 m. Den största och mest snabbväxande granen i släktet Picea som även i Sverige kan nå imponerande storlekar. Pyramidalt som ung, som äldre breddar den sig och utvecklar ett mer luftigt och något oregelbundet uttryck. Små, tunna men vassa barr med vita stomatalinjer pryder grenarna. Sitkagranen påminner mycket om vår inhemska gran och har minst lika stora krav på fukt men är i övrigt mindre krävande vad gäller ståndort. Bäst resultat uppnås dock på djupa och väl-dränerade jordar. Ett viktigt virkesträd i Norge, Danmark och Storbritannien. Främst till användning i större parksammanhang. Sitkagranen är vindtålig och kan med fördel användas som vindskydd i kustnära områden då den tål salta vindar. Kan bli invasiv i naturlika sammanhang, något som bör beaktas vid projektering. Ursprung: västra Nordamerika.

K	80-100
K	100-125
K	125-150

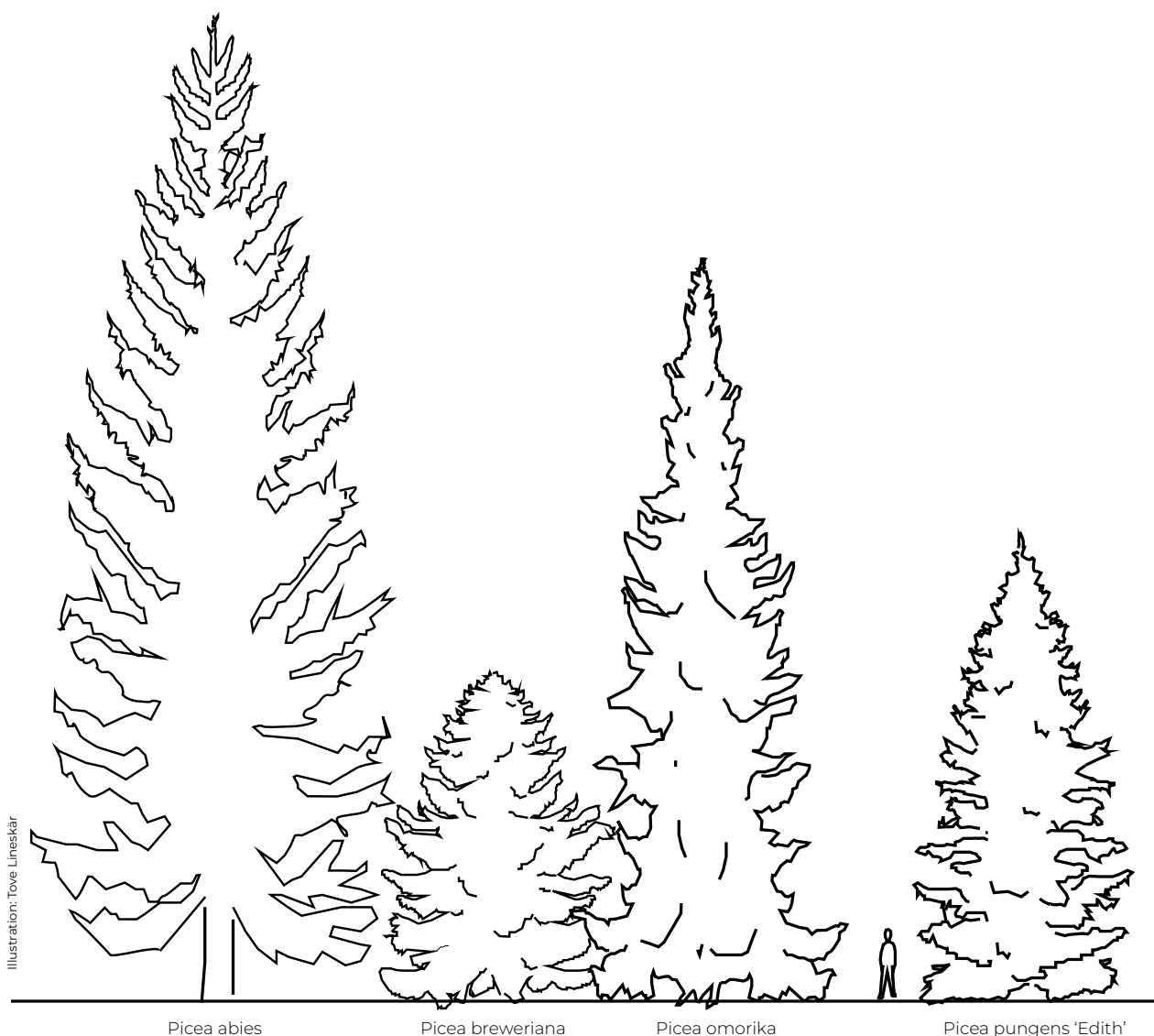

Illustration: Tove Lineskär

Picea abies

Picea breweriana

Picea omorika

Picea pungens 'Edith'

PINUS

Tallar har djupgående rötter och luftiga, ljusgenomsläppliga kronor som gör dem idealiska som överståndare till buskar samt perenner i woodlands och parker. De trädartade formerna har i regel ett pyramidalt växtsätt i ungdomen men får som äldre oregelbundna, ofta säregnet formade kronor vilket gör dem till vackra solitärer i parkmiljö. På senare tid har de även introducerats i hårdgjord miljö, som solitärer och i alléer. De mer lågväxande formerna gör sig bra i buskage i parker och andra offentliga anläggningar. Tallar är ljusälskande och trivs bäst i väl-dränerade jordar och klarar generellt torka bra.

Etablering av tall

Samtliga tallar har en något långsam etablering och kräver god etableringsskötsel. Vi tror att detta har gjort att många undviker tallar då de generellt anses vara svåretablerade. Vi har dock sett att företablerade tallar etablerar sig och växer lika väl som andra träd när de kommit ut på slutgiltig växtplats. Vi vill därför rekommendera företablering i Air-Pot® för att förbättra chanserna för att lyckas med din tall.

Företablering av tall bör beställas senast i mitten av mars för leverans på hösten samma år.

	Kvalitet	Storlek
- cembra, cembratall 		
Zon I-V. Höjd 15-20 m, bredd 6-8 m. Tätt, i ungdomen symmetriskt växtsätt med en smalt konisk krona som med åren blir mer ägggrund. En formstark mjuktall som håller de nedersta grenarna mycket längre än hos de flesta andra tallarna. Cembratallen är mycket långsamväxande i ungdomen och når knappt halva sluthöjden på 50-60 år. Ca 10 cm långa, upprätta, gröna barr med en vit rand. Först violetta, sedan bruna, ägggrunda kottar. Utvecklas bäst på friska och väl-dränerade jordar. Hårdig och vacker som solitär eller i grupper. För zoner över V, välj Pinus sibirica. Ursprung: Alperna samt hela Karpaterna.	C/K C/K C/K Sol 4x K Sol 4x K Sol 5x K Sol 5x K	50-60 60-80 80-100 100-125 125-150 150-175 175-200
- heldreichii (syn. P. leucodermis), ormskinntall 		
Zon I-IV. Höjd 15-18 m, bredd 7-10 m. En i ungdomen tät och smalt pyramidal tall som med åldern utvecklar en något luftig krona, dock fortfarande samlad och pyramidal. Denna hårdtall bär en friskt grön barrskrud. Kottarna är i utvecklingen vackert violetta, en vacker kontrast till barren. Som mogna övergår kottarna till att bli ljus askgrå. Barken är även den askgrå och flagnar i tunna flagor. Planteras med fördel i full sol med rötterna i djup och väl-dränerad jord med pH strax över neutralt. En mycket vacker tall väl lämpad som gatuträd då den som etablerad tål både den torka och värme som staden i många fall innebär. Ger överlag ett ljusare intryck jämfört med svarttallen, som den även blir mindre än. Tål i viss utsträckning både mark- och luftsalt. Ursprung: sydvästra Italien, via Balkan till norra Grekland.	C/K C/K K Sol 4x K	50-60 60-80 80-100 100-125
- mugo 'Mops', bergtall		
Zon I-V. Höjd 0,5-0,7 m, bredd 0,5-0,7 m. c/c 60-80 cm. En förädlad tall med ett mycket lågt, tätt och bollformat växtsätt som gör den passande i tex stenpartier eller andra mindre anläggningar. Soliga lägen på en väl-dränerad jord är optimalt.	C/K C/K C/K	20-25 25-30 30-40
- mugo, bergtall 		
Zon I-VI. Höjd 6-9 m, bredd 4-5 m. c/c 100-125 cm. Större buske eller mindre flerstammig hårdtall med upprätt, ganska brett växtsätt. Mörkt gröna, kraftiga barr som ger ett robust intryck. När de nya, gulbruna skotten och kottarna utvecklas om våren står de i fin kontrast till de mörka barren. Mest använd i friväxande häckar, som vindskydd och för att täcka större ytor. Tål i princip alla jordar i soliga till lätt skuggiga lägen. Genom att regelbundet klippa årsskotten, strax före midsommar kan den hållas nere. Tål inte nedskärning till gammal ved.	C/K C/K C/K C/K C/K Sol 3x K	30-40 40-50 50-60 60-80 80-100 100-125
- mugo var. pumilio, balkanbergtall		
Zon I-VII. Höjd 1-1,8 m, bredd 2-3 m. c/c 80-100 cm. Lågväxande bergtall med utbrett, rundat växtsätt och tätt grenverk. Mörkt gröna barr och chokladbruna små kottar. Till lägre häckar, i buskage eller i grupper. Klarar inte hård beskärning.	C/K C/K C/K C/K	20-25 25-30 30-40 40-50
- mugo var. pumilio FK SAUHERAD E, balkanbergtall 		
Zon I-VI. Höjd 1-1,5 m, bredd 2-2,5 m. Lågväxande bergtall med utbrett växtsätt och mer horisontella grenar med uppåtriktade, styva och tätsittande skott. Mörkt gröna barr och kontrasterande, styvt upprätta gulbruna årsskott. Klarar inte hård beskärning. Till lägre häckar, i buskage eller grupper. Fröförökad selektion av Pinus mugo var. pumilio med stor jämnhet som inte behöver pinceras för att förbli låg. Viss brist på E-certifierat material råder.	C/K C/K C/K	25-30 30-40 40-50

	Kvalitet	Storlek
- nigra (syn. var. austriaca), svarttall		
Zon I-IV. Höjd 20-25 (-30) m, bredd 8-10 (-15) m. Snabbväxande hårdtall med en brett konisk krona som hålls kvar ganska länge innan den utvecklar en brett skärmformad krona. Mörkt gröna, 10-15 cm långa barr och upp till 10 cm långa, bruna kottar. Vacker, djupt och oregelbundet fårad bark i gråsvarta toner. Klarar de flesta väl-dränerade jordar, sura till starkt alkaliska och med låg näringsstatus. Tål salt, vind, värme och trivs i stadsmiljö. En bra tall för gatuplantering, som solitär, i alléer eller mindre grupper. Ursprung: södra och centrala Europa.	K K Sol 3x K Sol 4x K Sol 4x K Sol 5x K Sol 6x K Sol 6x K Hst 5x K Hst 5x K	80-100 100-125 125-150 150-200 200-250 250-300 300-350 350-400 25-30 30-35
- nigra 'Pyramidata', svarttall		
Zon I-III. Höjd 5-7 m, bredd 1-2 m. En småvuxen och strikt pelarformad typ med mycket formstarkt habitus väl lämpad där utrymmet är begränsat. Korta upprätta sidogrenar runt rak genomgående stam ger denna sort en enhetligt tät och frodig krona. Ståndort likt arten.	 K Sol 4x K Sol 4x K Sol 4x K	80-100 100-125 125-150 150-175
- parviflora 'Glauc', silvertall		
Zon I-III. Höjd 5-8 m, bredd 5-7 m. Mindre trädformad mjuktall, oftast med en mycket bred konisk krona som blir alltmer oregelbunden med åren. Långsamväxande i unga år. Barren är blågröna på undersidan och vitaktiga på ovensidan, sammansatta i små borstar. Kottarna är först blågröna senare bruna och kan sitta kvar i upp till 7 år. Något torra till fuktiga, väl-dränerade jordar. Kräver mer näring och klarar inte lika torra jordar som andra tallar. Tål inte kalk. Passar som solitär i mindre anläggningar.	C/K C/K	30-40 40-50
- peuce, makedonisk tall		
Zon I-V. Höjd 20-25 m, bredd 10-15 m. En mycket vacker och härdig tall med frodig blågrön barrskrud. Denna mjuktall utvecklar ett pyramidalt habitus med rak genomgående stam och på snudd horisontella grenvåningar. Dess långa och mjuka barr ger den ett mjukt uttryck att likna med många av våra lövträd. Kottarna är ca 15-20 cm långa och pryder kronan likväl som potpurriskålen efter att de trillat av pinn. Planteras i väl-dränerade jordar som bör vara rika och fuktiga i sol till halvsugga för bäst utveckling. Något långsam etablering och rekommenderas därför som företablerad i Air-Pot. Ursprung: västra Bulgarien, sydvästra Makedonien, Albanien och norra Grekland.	 K Sol 3x K Sol 4x K Sol 4x K	80-100 100-125 125-150 150-175
- ponderosa, gultall		
Zon I-III (-IV). Höjd 15-20 m, bredd 10-15 m. En storvuxen hårdtall med upp till 20 cm långa barr arrangerade tre per knippe. Pyramidformad som ung, men utvecklas till stora pelarlika individer med tydliga grenvåningar. De barrkladda skotten avtecknas som stora cirkelformationer mot himlen vilket ger gultallen en intressant siluett. Ofta kraftiga och genomgående stammar som spricker upp i stora sjok av gul-orange skorpbark. En solkrävande och mycket värmegynnad tall som kräver gott om utrymme ovan och under jord för att utvecklas tillfredställande. Bästa utveckling i väl-dränerad och jämnt frisk jord. Ursprung: Nord- och Centralamerika.	 K Sol 3x K Sol 4x K Sol 4x K	80-100 100-125 125-150 150-175
- sibirica, sibirisk cembratall		
Zon IV-VIII. Höjd 15-20 m, bredd 4-5 (-8) m. Tätt, i ungdomen symmetriskt växtsätt med en smalt konisk krona som med åren blir mer äggrund. En formstark mjuktall som håller de nedersta grenarna mycket längre än hos de flesta andra tallarna. Den sibiriska cembratallen är mycket långsamväxande i ungdomen och når knappt halva sluthöjden på 50-60 år. Ca 10 cm långa, upprätta, gröna barr med en vit rand. Först violetta, sedan bruna, äggrunda kottar. Utvecklas bäst på friska och väl-dränerade jordar. Härdig och vacker som solitär eller i grupper. För zoner under zon V, välj Pinus cembra. Ursprung: stort område i Sibirien, Kazakstan, Mongoliet, Kina osv.	 Sol 3x K Sol 4x K Sol 4x K Sol 4x K Sol 5x K Sol 5x K Sol 5x K	125-150 150-175 175-200 200-225 225-250 250-275 275-300

Mjuk- och hårdtallar

För att använda tallar på rätt sätt kan tallsläktet grovt delas in i grupperna mjuk- och hårdtallar. Grupperingen har egentligen sin grund i virkesindustrin men i Sverige kan vi använda samma uppdelning baserat på utseende och användningsområde.

Hårdtallarna har 2-3 barr per barrknippe. Barren är ofta styva och läderartade. De är pionjära i sin karaktär och kräver mycket sol för att utvecklas tillfredställande. Som etablerade tål de torka, stadsmiljö, vind och värme. Hårdtallarna är i många fall lämpade för användning i gatumiljöer. Vår inhemska tall, Pinus sylvestris, med två barr per barrknippe, tillhör hårdtallarna.

Mjuktallarna har fem barr per barrknippe. Barren är oftast mjuka och böjliga, blågröna i färgen och ger trädet ett mjukt frodigt uttryck. Mjuktallarna är av mer semipionjär karaktär och kräver jämnt friska jordar och svala växtplatser. De tål halvsuggiga lägen bättre än hårdtallarna men utvecklas bäst i full sol i skyddade miljöer. Mjuktallarna är i många fall mycket köldtåliga och kan med fördel användas högt upp i landet, dock främst som parkträd och i andra sammanhang där ståndortskraven uppnås.

- x schwerinii, hybridtall

Zon I-III. Höjd 13-17 m, bredd 6-8 m. En mycket vacker mjuktall med ett individuellt växtsätt där den ena individen sällan är den andra lik. Släta olivgröna stammar strävar ormligt uppåt och tenderar att ibland utveckla flera stammar. Tydliga grenvåningar med upp till 15 cm långa blågröna mjuka barr som draperar skotten. Kottarna är ca 20 cm och hänger i bananlika klasar redan på unga individer. Ett exotiskt inslag i parkmiljöer och liknande. Ovanlig i odling, kontakta oss för information om tillgänglighet. Ursprung: hybrid uppkommen i Tyskland.

K	80-100
Sol 3x K	100-125
Sol 4x K	125-150
Sol 4x K	150-175

- sylvestris, tall/fur

Zon I-VII. Höjd 25-30 m, bredd 7-10 (-15) m. Ett av de ståtligaste barrträden med sin vackra orangefärgade stam och det öppna växtsättet. Växten är i ungdomen uppbyggd av glesa, horisontella grenvåningar. Som äldre får tallen en högt ansatt, ofta oregelbunden, ljusgenomsläpplig krona. Det borgar för en rik undervegetation av tex rododendron. På äldre individer blir den nedersta barken vackert skorplik och spricker upp medan stammen högre upp lyser i orange. Klarar torka mycket bra tack vare det djupgående rotsystemet. Tål vind, värme och stadsklimat men planteras sällan i stadsmiljö. Växer bäst på fuktiga, sura jordar men klarar det mesta. Planteras i soliga lägen. Till parker och naturlika planteringar, med fördel i större grupper där kvällssolen kommer åt de vackra stammarna. Borde användas mer! Generellt svårtableterad med klump, viktigt med ett intakt rotsystem som säkerställs genom företablering i Air-Pot®.

Häck barrot	30-50
K	50-60
K	60-80
K	80-100
K	100-125
Sol 3x K	125-150
Sol 4x K	150-175
Sol 4x K	175-200
Sol 4x K	200-225
Sol 5x K	225-250
Sol 5x K	250-275
Sol 5x K	275-300
Sol 6x K	300-350
Sol 6x K	350-400
Hst 5x K	25-30
Hst 5x K	30-35
Hst 5x K	35-40

- sylvestris FK SKOGSKYRKOGRÅDEN E, tall

Zon I-VI. Höjd 25-30 meter, bredd 8-12 meter. Frökällan härrör från ett gammalt tallbestånd på Skogskyrkogården i Stockholm (Enskede). Det är en välväxt tall med gamla anor som oftast bildar en rak stam med en skorplik bark från basen som övergår till en finare ljusbrun, flagig bark högt upp i kronan. Som äldre bildar träden en oregelbunden, ljusgenomsläpplig krona som ändå är relativt sammanhållen.

K	60-80
K	80-100
K	100-125
Sol 3x K	125-150
Sol 4x K	150-175
Sol 4x K	175-200
Sol 4x K	200-225
Sol 5x K	225-250
Sol 5x K	250-275
Hst 4x K	20-25
Hst 5x K	25-30

Illustration: Lina Lindgren

cembra

mugo
var. pumilo

sylvestris

sylvestris
'Fastigata'

parviflora 'Glaucua'

nigra

	Kvalitet	Storlek
- sylvestris 'Fastigiata', pelartall		
Zon I-V. Höjd 8-10 m, bredd 1,5 m. Strikt upprättväxande sort som växer ganska långsamt. De för P. sylvestris typiska blågröna barren tillsammans med den tunna, avflagnade orangefärgade barken är minst lika tydligt hos den här sorten. Vacker som solitär eller i glesa bestånd bland låga marktäckare. Användbart gatuträd för snäva gaturum.	C/K	30-40
	C/K	40-50
	K	50-60
	K	60-80
	K	80-100

- sylvestris 'Watereri', miniatyrtall		
Zon I-V. Höjd 2-3 m, bredd 2-3 m. Liten form av tall som i ungdomen har en konisk form, men senare blir mer oregelbunden. Växer långsamt och har mer blågrå barr än arten. Passar i trädgårdar och på bostadsgårdar som solitär eller i grupper. En av de vackraste långsamväxande formerna av Pinus sylvestris.	C/K	25-30
	C/K	30-40
	C/K	40-50
	C/K	50-60
	C/K	60-70

Välj rätt tall

Som större gatuträd

Pinus nigra
Pinus ponderosa
Pinus sylvestris

Som gatuträd med begränsat utrymme

Pinus heldreichii
Pinus mugo 'Mops'
Pinus nigra 'Pyramidata'
Pinus sylvestris
'Fastigiata'
Pinus sylvestris
'Watererii'

Som parkträd

Pinus cembra
Pinus nigra
Pinus parviflora 'Glaucua'
Pinus peuce
Pinus ponderosa
Pinus sibirica
Pinus sylvestris
Pinus x schwerinii

Som erosionsskydd

Pinus heldreichii
Pinus mugo
Pinus nigra
Pinus ponderosa
Pinus sylvestris

PSEUDOTSUGA

	Kvalitet	Storlek
- menziesii var. glauca (syn. var. caesia), blå douglasgran		
Zon I-V. Höjd 25-30 m, bredd 10-12 m. Ett snabbväxande barrträd med friskt grönbåa barr och vackert fårad stam. Smalt konisk som ung, något mer oregelbunden men med karaktärsfull krona som äldre. Douglasgranen kan för det otränade ögat påminna om ädelgran men detta barrträd är pionjär i sin karaktär och växer fort så länge dess ljusbehov tillgodoses. Även om douglasgranen föredrar full sol klarar den viss skugga. Ett park- eller naturmarksträd med bäst utveckling i fuktighetshållande och näringsrika jordar. Ursprung: härstammar från Nord- och Sydamerika. P. m var. Glauca växer mer inland och passar vårt klimat bättre än P. m. var. menziesii.	C/K	100-125
	C/K	125-150
	C/K	150-175

SEQUOIADENDRON

	Kvalitet	Storlek
- giganteum, mammutträd		
Zon I-II. Höjd 20-40 m, bredd 10-15 m. Mammutträden är växtvärldens giganter och det exemplar man idag räknar som den största är 84 m högt och har ett stamomfång på 8,2 m. För att vara ett pionjärträd som snabbt etablerar sig på nya platser finns det uppgifter som visar att de kan bli över 2500 år gamla. Detta är en stor skillnad från de vanligtvis kortlivade pionjärerna. Som ung planta är den ljuskrävande, har en snabb tillväxt och bildar en konisk växtform. Barken är rödbrun, mjuk och kan bli över 70 cm tjock för att skydda trädet mot bränder. Arten passar bäst i skyddade parkmiljöer där den får en god tillgång till näring och vatten. Mammutträden får lätt frostsador som brunbrända barr eller intorkade skott vilket minskas på en skyddad växtplats. Den är även känslig mot salt. Ursprung: naturligt påträffas mammutträden idag i Kalifornien men har tidigare funnits mer utbredd i hela Nordamerika och även i Europa.	Sol 3x K	125-150
	Sol 4x K	150-200
	Sol 4x K	200-250
	Sol 5x K	250-300
	Sol 5x K	300-350
	Sol 5x K	350-400

TAXODIUM

	Kvalitet	Storlek
- distichum, sumpcypress		
Zon I-II. Höjd 15-25 m, bredd 10-12 m. Barrfällande barrträd med rak genomgående stam och frodigt upprätt habitus. Äldre individer med bred stambas. Skirt grönglänsande fjäderlika barr färgas i vackert rödbrunt om hösten. Utvecklar med tiden "knän", ca 30-40 cm höga vedartade formationer kring stammen. Dessa antas vara andningsorgan för blöta och syrefattiga miljöer. Ett mycket vackert och ovanligt inslag för användning i rika parkmarker. Sumpcypressen bör trots namnet planteras i frisk men väl-dränerad jord för att kunna invintra tillfredställande. Ursprung: östra Amerika.	K	80-100
	K	100-125
	Sol 3x K	125-150
	Sol 4x K	150-200
	Sol 4x K	200-250
	Sol 5x K	250-300

TAXUS

Buskar eller mindre träd med mörkt gröna och något platta barr. Är skild-könad och honplantor får framåt hösten röda frukter med halvtransparent fruktkött. Trivs på mull- och näringsrika jordar med god fukt, dock ej blöta jordar. Föredrar skyddade lägen, särskilt som ung planta. Trivs bra i allt från full sol till djup skugga. Är en av de få barrväxter som tål hård beskärning eftersom de kan bryta från gammal ved. Lämpar sig väl för formklippning och kan bilda mycket täta häckar, de växer dock sakta så här fordras tålamod. Hela växten förutom fruktköttet är giftig.

Idegranen är en av de få barrväxter som tål hård beskärning. Idegranen kan skäras ner totalt för att sedan snabbt bryta på gammal ved.

För färdiga häckelement, kontakta oss.

	Kvalitet	Storlek
- baccata, idegran 		
Zon I-II. Höjd 5-7 m, bredd 6-8 (-10) m. Inhemsk art som tillhör en av de mest värdefulla barrväxterna för trädgårdsbruk. En till flerstamig buske/mindre träd med horisontella till något upprätta grenar. Lämpar sig framförallt för formklippning och anses vara bäst för häckar eftersom den har lågt sittande grenar vilket gör den tät hela vägen ner till marken. Fungerar även i gröna ridåer eller naturlika planteringar. Trots att arten är inhemsk finns endast ospecificerat material med sämre hårdighet, härstammande från kontinenten att tillgå. Rekommenderas endast i zon I-II eller i mycket goda lägen.	Häck barrot	20-30
	C/K	40-50
	C/K	50-60
	C/K	60-80
	C/K	80-100
	Sol 4x K	100-125
	Sol 4x K	125-150
	Sol 5x K	150-175
	Sol 5x K	175-200
- baccata 'Columna Suecica' E, idegran 		
Zon I-II (-III). Höjd 3-4 m, bredd 1-1,2 m. En smalt upprätt pelarformad och mycket tät idegran med friskt mörkgrönt barrskrud. Utmärkt som solitär eller i grupper. Långsamväxande men håller formen även som äldre. Honklon som sätter sparsamt med röda frukter är typiska för släktet. Anspråkslös gällande ståndort och utvecklas väl i sol till skugga. Undvik allt för täta och tunga jordar.	C/K	40-50
	C/K	50-60
	C/K	60-70
	C/K	70-80
	Sol K	80-90
	Sol K	90-100
	Sol K	100-120
- baccata 'Fastigiata', irländsk idegran		
Zon I-II. Höjd 3-6 m, bredd 1-2,5 m. En strikt upprättväxande sort med lodräta sidor. Blir ofta något kal längst ner men är annars en av de vackraste och mest använda upprätta sorterna, blir dock inte lika pelarlik jämfört med T. x media 'Stricta Viridis'. Utmärkt solitär eller i planteringar. Klassisk och vacker på kyrkogårdar. Honklon och sätter därför frukt.	C/K	40-50
	C/K	50-60
	C/K	60-70
- baccata RENKE'S KLEINER GRUNER®, idegran		
Zon I-II. Höjd 0,5-0,7 m, bredd 0,5-0,7 m. En tysk selektion. En tätvuxen sort framtagen för att ersätta buxbom. Brett och buskigt växtsätt med flera toppskott, passande till att forma låga häckar. Svarar bra på beskärning. Hanklon och sätter därför ingen frukt.	C	15-20
	C	20-25
- baccata 'Repandens', krypidegran		
Zon I-IV. Höjd 0,4-0,5 m, bredd 1-2 m. c/c 80-100 cm. En tät och lågt krypande idegran med mörkt gröna barr och ett utbrett växtsätt. Utmärkt som marktäckare i både skuggiga och soliga lägen där den effektivt skapar en skötselsnål yta. Fungerar även i framkant av planteringar samt i grupper. Robust sort som visat sig klara av att stå i refuger, såvida de inte är extremt utsatta för salt och stora snövallar vintertid. En klon med mycket sparsam fruktsättning.	C/K	20-30
	C/K	30-40
	C/K	40-50
-baccata 'Summergold', gul krypidegran		
Zon I-IV. Höjd 0,6-1 m, bredd 1-2 m. c/c 80-100 cm. Liknar föregående i det mesta men har gula ränder på barran vilket ger ett ljust och intressant intryck. Fin som marktäckare, gärna tillsammans med 'Repandens'. Vacker marktäckare under mellanstora träd där den lyser upp och effektivt skapar en skötselsnål yta. En mycket användbar idegran som förtjänar en större användning.	C/K	30-40
	C/K	40-50
	C/K	50-60
- cuspidata 'Lescow', japansk idegran		
Zon I-V. Höjd 2-3 m, bredd 2-3 m. En långsamväxande klon med tät mörkt grön barrskrud. Som friväxande brett vasformad med tiden. Rikt förgrenad och därför väl lämpad som ersättare för buxbom till låga infattningshäckar. Får mörkare gröna barr än T. b. 'Renke´s Kleiner Grüner'. Honklon och får därför frukt.	C	10-15
	C	15-20
- cuspidata var. Nana, japansk idegran		
Zon I-V. Höjd 0,8-1,5 m, bredd 1-1,5 m. c/c 60-80 cm. Oregelbundet, tätt och något rundat växtsätt. Har kortare och mer tättsittande barr än T. baccata på förhållandevis rikt förgrenade grenar. Växer långsamt och lämpar sig till lägre klippta häckar eller i framkant av större buskar.	C/K	20-30
	C/K	30-40
	C/K	40-50
- x media 'Brownii', hybrididegran		
Zon I-IV. Höjd 1,5-2 m, bredd 2-3 m. Robust sort med något rundat och kuddlikt utbrett växtsätt med tät förgrening och korta kortskott. Lämpar sig väl som utfyllnadsväxt eller som klippt häck. Växer långsamt. Hanklon och får därför inga frukter.	C/K	30-40
	C/K	40-50
	C/K	50-60
	C/K	60-80

- x media 'Farmen', hybrididegran

Zon I-V (-VI). Höjd 1-1,2 m, bredd 2-3 m. c/c 100-125 cm. En robust och vindtålig hanklon med till en början brett vasformat växtsätt. Med tiden blir grenarna alltmer horisontella och marktäckande. En av våra allra hårdigaste idegranar och lämpar sig förutom som marktäckare och i buskage även bra till klippta häckar. En sort vi vill rekommendera.

C/K	30-40
C/K	40-50
C/K	50-60
C/K	60-80

- x media 'Green Mountain', hybrididegran

Zon I-V. Höjd 1,2-2 m, bredd 2-3 m. c/c 100-125 cm. En robust sort som liknar 'Farmen' med ett något upprätt öppet växtsätt och ljusare barr. Vindtålig och klarar något mer salt än andra idegranar. Bör klippas någon gång i ung ålder för att stimulera en tät förgrening. Samma användning som för 'Farmen', även för inte allt för utsatta gatumiljöer.

C/K	30-40
C/K	40-50
C/K	50-60
C/K	60-80

- x media 'Hicksii', hybrididegran

Zon I-IV (-V). Höjd 3-5 m, bredd 2-4 m. Styv upprätt och något V-formad öppen buske med riklig fruktsättning. Lämpar sig väl för buskage men bör inte användas som häck då den ofta blir kal nertill. En spännande klon för buskskikt i naturlika planteringar. Honklon och sätter därmed frukt.

Häck barrot	20-30
C/K	40-50
C/K	50-60
C/K	60-80
C/K	80-100
Sol 4x K	100-125
Sol 4x K	125-150
Sol 5x K	150-175
Sol 5x K	175-200

- x media 'Hilli', hybrididegran

Zon I-IV. Höjd 2-3 m, bredd 2-3 m. En buskig upprätt sort med tätt grenverk. Hanklon utan frukter. Lämpar sig till buskage, friväxande- och klippta häckar. Blir till skillnad från 'Hicksii' inte kal nertill. Är mycket lämpad till klippt häck, ett säkrare val än T. baccata i zon III och IV. Jämn busklik form.

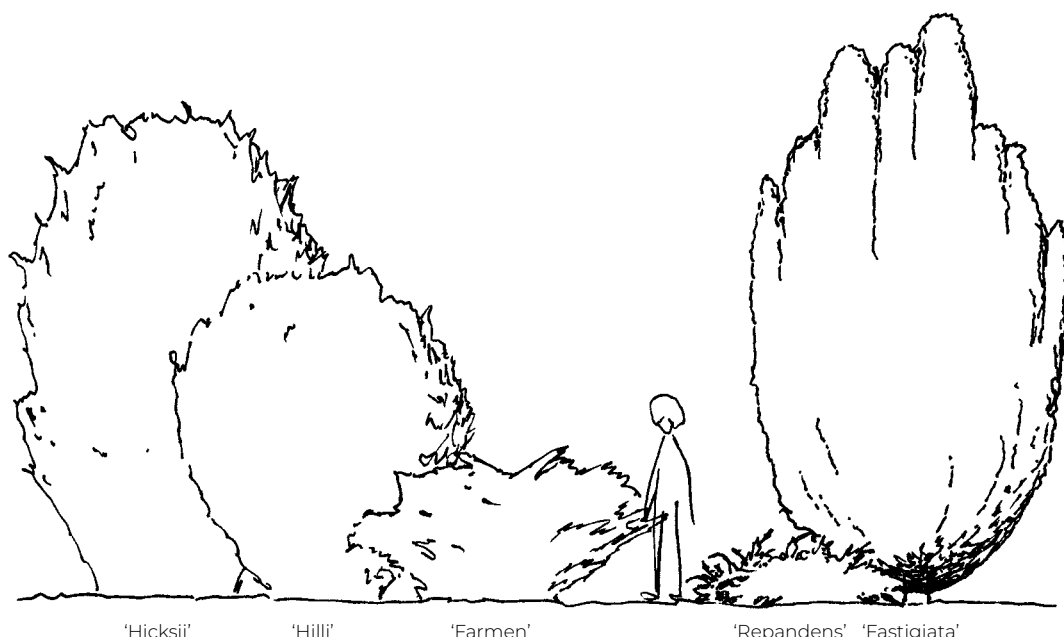
Häck barrot	20-30
Häck C	25-30
C/K	40-50
C/K	50-60
C/K	60-80
Sol 3x C/K	80-100
Sol 4x C/K	100-125
Sol 4x C/K	125-150
Sol 5x C/K	150-175
Sol 5x C/K	175-200

- x media 'Viridis' (syn. 'Stricta Viridis'), hybrididegran

Zon I-VI. Höjd 2-3 m, bredd 0,6-0,8 m. En smalt pelarlik sort med något oregelbundet växtsätt. Ljust gröna barr och vacker som solitär eller flera tillsammans utströdda i mattor av låga marktäckare. Effektiv i homogena ytor med krossmaterial.

C/K	40-50
C/K	50-60
C/K	60-70

Illustration: Lina Lindgren

THUJA

Tujasläktet tillhör familjen Cupressaceae (cypressväxter) och hör till våra mest odlade städsegröna häckväxter. De är mycket lika släktet Chamaecyparis men skiljs enklast via frukterna som hos Thuja är avlånga med överlappande kottefjäll. Frukterna hos Chamaecyparis är runda och uppsprickande. Tujasläktet skiljs även ut då det saknar den blå skottfärgen som är mycket vanlig hos Chamaecyparis. Tujorna är i regel betydligt hårdigare och passar bra långt upp i landet. Att tujorna har fått den vida användningen beror på deras tålighet för hård beskärning, vind och stadsmiljö. De är även ganska anspråkslösa vad gäller jordkraven men det är viktigt att jorden är frisk. I övrigt bör jorden vara näringsrik, men tål såväl höga som låga pH-värden. Soliga till lätt skuggiga lägen.

	Kvalitet	Storlek
- occidentalis 'Brabant', tuja Zon I-IV. Höjd 8-10 m, bredd 3-4 m. Blir som friväxande en hög, smal kon med genomgående stam. Barren är mörkt gröna men blir ofta något gulbruna på senvintern. Snabbväxande. Den mest använda sorten för klippt häck. Tål mest skugga av alla tujor. Bör ej planteras för torrt för att bli riktigt fin.	Häck barrot	30-50
	Häck C	30-50
	C/K	50-80
	C/K	60-80
	C/K	80-100
	C/K	100-125
	C/K	125-150
	C/K	150-175
	C/K	175-200
	Sol 4x C/K	200-225
	Sol 4x C/K	225-250
	Sol 4x K	250-300
- occidentalis 'Danica', dansk klottuja Zon I-VI. Höjd 0,4-0,6 m, bredd 1 m. Från början klotrund, senare plattrund till växtsättet. Grenarna är upprätta i vertikala, mycket täta lager. Friskt gröna barr sommardag, men med en något brungrön vinterfärg. Sorten är mycket svagväxande och passar bra i villaträdgårdar och andra mindre anläggningar.	C/K	20-25
	C/K	25-30
	C/K	30-40
- occidentalis 'Fastigiata', pelartuja Zon I-V. Höjd 7-9 m, bredd 1-2 m. Smalt upprätt, i det närmaste cylindriskt växtsätt med parallella sidor. Korta uppåtriktade grenar. Växtsättet är tätt och barren är friskt gröna, något krusiga i toppen. Passar till smala, höga häckar.	Häck barrot	30-50
	Häck C	30-50
	C/K	50-60
	C/K	60-80
	C/K	80-100
	C/K	100-125
	C/K	125-150
- occidentalis 'Globosa', klottuja Zon I-VI. Höjd 1-2 m, bredd 1,5 m. Symmetriskt formad klottuja med utåtriktade grenar som har något hängande skottspetsar. Långsamtväxande med tätt växtsätt och gröna barr som får en grågrön anstrykning under vintern. En större klotformad tuja som passar bra i villaträdgården och mindre offentliga planteringar.	C/K	25-30
	C/K	30-40
	C/K	40-50
- occidentalis 'Golden Globe', gul klottuja Zon I-IV. Höjd 0,8-1,5 m, bredd 0,8-1,5 m. Klotformad, långsamtväxande tuja med tätt växtsätt och gula barr som håller färgen under vintern. En trevlig färgklick bland andra vintergröna växter. Kräver full sol för att inte tappa färgen.	C/K	25-30
	C/K	30-40
	C/K	40-50
- occidentalis 'Little Champion', klottuja Zon I-IV. Höjd 1 m, bredd 1 m. En mindre, klotformad tuja som är snabbväxande i ungdomen, men som sedan stannar av något. Mörkt gröna barr och en av de tåligaste klottujorna för snölast gör tillsammans med den snabba tillväxten den här sorten till en av de allra bästa. Till villa- och radhusträdgårdar, i barrlandskap eller större krukor.	C/K	25-30
	C/K	30-40
	C/K	40-50
- occidentalis 'Little Giant', klottuja Zon I-IV. Höjd 0,8 m, bredd 1 m. Mycket kompakt, klotformad tuja med vackert ljusgröna barr på uppåtriktade grenar. Sorten har kanadensiskt ursprung och anses av flera som den bästa klotformade tujan.	C/K	20-25
	C/K	25-30
	C/K	30-40
- occidentalis 'Smaragd', ädeltuja Zon I-V. Höjd 3-5 m, bredd 1-2 m. Smalt upprättväxande sort med uppåtriktade fingreniga skott i täta lager som ger den en fin, symmetrisk form. Barren är glänsande, friskt mörkgröna oavsett säsong. Bäst som solitär eller i grupper, men även som häck. En nackdel är att den sällan bildar en homogen häck, utan ger istället ett visst intryck av flera tujor på rad. Är i jämförelse med övriga kultivarer något långsamvuxen.	C/K	50-60
	C/K	60-80
	C/K	80-100
	C/K	100-125
	Sol 4x K	125-150
	Sol 4x K	150-175
	Sol 4x K	175-200
	Sol 5x K	200-225
	Sol 5x K	225-250
	Sol 5x K	250-275

- occidentalis 'Tiny Tim', klottuja

Zon I-VI. Höjd 0,5-1,2 m, bredd 1 m. Mycket låg och svagväxande sort med ett klotformat växtsätt. Barren har en något brungrön ton redan på sommaren och färgas om vintern i brons. De sitter mycket tätt arrangerade, men blir glesare om växten planteras för skuggigt. Till stenpartier, krukor och andra mindre arrangemang. Kan vara ett alternativ till klippt buxbomshäck på t ex kyrkogårdar.

C/K	20-25
C/K	25-30
C/K	30-40

- plicata 'Excelsa', goliattuja

Zon I-IV. Höjd 15-20 (-30) m, bredd 4-5 m. Snabbväxande sort med smal konisk krona och genomgående stam. Grenarna är vågräta med något hängande skott. Växtsättet är aningen luftigt, särskilt mot toppen. Klippta häckar blir dock mycket täta. Barren är glänsande mörkt gröna utan missfärgning under vintern. Föredrar fuktiga till våta, näringsrika jordar som är väl-dränerade, i soliga till något skuggiga lägen. Klarar dock en del torka och tål torrare ståndorter än T. occidentalis och dess sorter. Växer på både sura och basiska jordar. Den bästa sorten för stora, klippta häckar. Ett mycket ståtligt träd som borde användas mer, även som stamträd. Tål stadsmiljö, beskärning och mycket vind.

C/K	60-80
C/K	80-100
K	100-125
K	125-150
K	150-200
K	200-250
Hst 4x K	20-25
Hst 5x K	25-30
Hst 5x K	30-35

Friväxande häck

Avgörande för valet är framförallt hur stor häcken skall få bli, både i höjd och bredd samt vilket uttryck som önskas. För större anläggningar och mer avskärmande häckar vill vi rekommendera jättetujan, Thuja plicata 'Excelsa' som med tiden kan bli uppåt 15-20 m. Trädet har friskt gröna skott så gott som hela året, utvecklar starka grenvinklar och växer snabbt. Kan med fördel klippas vartannat till vart tredje år för att ge en mer jämn form.

För medelhöga häckar för både privata och offentliga anläggningar är det framförallt sorter av T. occidentalis, såsom 'Brabant', 'Fastigiata' och 'Smaragd' som lämpar sig bäst. De är alla strikt pelarformade. Önskas en jämn friväxande häck bör dessa jämnas till något vartannat år.

'Brabant' har sin fördel i att den växer fort, dess nackdel är dock att den blir något gulbrunaktig under den senare delen av vintern.

'Fastigiata' är ett utmärkt alternativ för att skapa en jämbred häck som inte blir för bred, dess sidor är näst intill parallella.

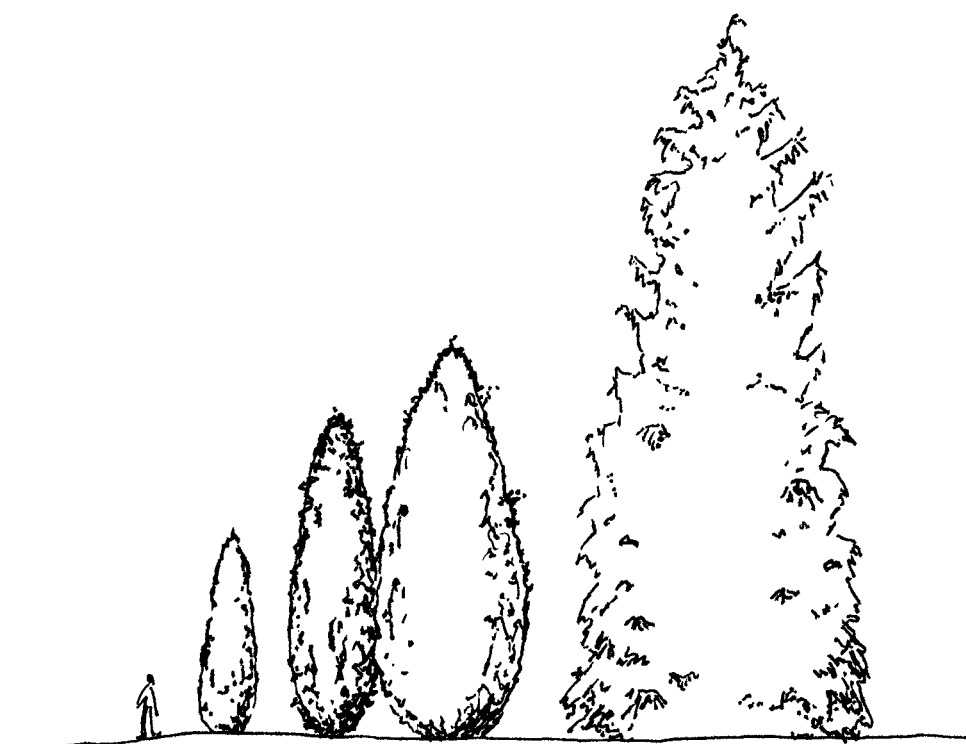
'Smaragd' är generellt den vackraste tujan med friskt gröna och smala skott som sitter tätt. Den behåller färgen bra under hela vintern men växer långsammare än de båda föregående. Den är mycket formstark och ger oftast intrycket av uppradade solitärer då den används i häck.

Klippt häck

För klippta häckar är 'Brabant' att föredra tack vare dess snabba tillväxttakt och jämna utseende. Att klippa tujor är oftast inget problem. Det viktigaste att tänka på är att aldrig klippa innanför de gröna skotten då tujor liksom de flesta andra barrväxter inte skjuter nya skott från förvedade skott. Häckar av tuja bör klippas en till två gånger per säsong.

Till större häckar för avskärmning eller skydd rekommenderas T. plicata 'Excelsa'. Dess stora fördel här är att den inte får samma gulbruna vinterfärg som är vanligt för sorten 'Brabant' samt att den klarar snötyngder bra tack vare starka, bra grenvinklar. T. plicata 'Excelsa' bör klippas en gång per år.

Illustration: Lina Lindgren

'Smaragd' 'Fastigiata' 'Brabant'

plicata 'Excelsa'

THUJOPSIS

	Kvalitet	Storlek
- dolabrata, hiba		
Zon I-IV. Höjd 9-12 m, bredd 5-6 m. Vid, pyramidal och tät buske/mindre träd med en till ett fåtal huvudstammar. Tätt grenverk ända ner till marken och kraftiga, plastlika skott med frisk grön färg på ovasidan och karaktäristiska vita mönster på undersidan. Trivs i fuktiga, näringsrika och gärna mullrika jordar i sol-skugga, inte särskilt kräsen. Tar mycket utrymme i anspråk och bildar en mjuk frisk grönska året om, kan bli något bronsaktig på senvintern. Idealisk för större buskage, gröna ridåer eller som solitär. Ett exotiskt inslag. Ursprung: Japan.	C/K C/K	30-40 40-50

TSUGA

Hemlocksläktet tillhör familjen Pinaceae (tallväxter) och består av ett fåtal ibland svårskiljda men mycket vackra arter. Vanligtvis korta och trubbiga mörkt grönglänsande barr och små dekorativa kottar. Hemlockarna härstammar från svala och nederbördsrika bergsområden och fordrar jämn tillgång på fukt. De lämpar sig i odling bäst som parkträd i friska men väl-dränerade och rika jordar i sol till skugga.

	Kvalitet	Storlek
- canadensis, hemlock		
Zon I-III. Höjd 7-9 m, bredd 4-6 m. Långsamväxande och vanligtvis flerstammit träd med en öppen och luftig krona med horisontella grenvåningar. Barren är korta och mörkt gröna. Unga barr är skikt ljusgröna. Trivs i sol till halvskugga, tål mer skugga som ung. Föredrar näringsrika jordar men klarar det mesta bara de inte är våta. En mycket vacker solitär för både park och trädgård. Vacker som flerstammit eller i grupper och som överståndare till lägre växter. En växt som idag används för lite. Mycket vacker som klippt häck. Ursprung: östra Nordamerika.	C/K C/K C/K C/K C/K Sol 4x K Sol 4x K	40-50 50-60 60-80 80-100 100-125 125-150 150-175
- canadensis 'Jeddeloh', hemlock		
Zon I-IV. Höjd 0,8 m, bredd 1 m. En rund och kuddlik sort med små barr som är något ljusare än artens. En rolig sort för solitärbruk men även bland perenner och marktäckare samt intill gångar och i grusytor. Bör många gånger användas istället för t ex fågelbogram och klottujor.	C/K C/K C/K	20-25 25-30 30-40
- diversifolia FK MUSTILA E, japansk hemlocksgren		
Zon I-III. Höjd 8-10 m, bredd 2-3 m. Långsamväxande barrträd med elegant växtsätt, grenar något yviga. Barren är korta och jämbreda med släta kanter. Barret tydligt urnupet i spetsen och glänsande mörkgrönt. Gråbruna äggformade kottar med långa skaft. Växer långsamt men trivs bra i både sol och skugga. Föredrar något mer fuktiga och näringshållande jordar. Passar bra som solitär eller i mindre grupper i mindre sammanhang som innegårdar, fickparker, woodland och privatträdgårdar. Växer inte ifrån anläggningen som de flesta andra barrträd.	C/K C/K C/K C/K C/K	30-40 40-50 50-60 60-80 80-100
- heterophylla FK SÖDRA HAGUNDA E, jättemlock		
Zon I-IV (-V). Höjd 25-30 m, bredd 10-12 m. Vackert frodigt grön hemlock med rak genomgående stam och horisontella grenvåningar. Skottspetsar vackert nickande. Är i ungdomen snabbväxande, dock utpräglad sekundärträd och kräver visst skydd som yngre. Mörkt grönglänsande barrskrud. Jättemlocken är ett vackert solitärträd som tål mycket skugga som ungt. Rika och jämnt fuktiga jordar för bäst utveckling. Undvik dåligt dränerade jordar. Upplevs som något långsam i sin etablering och bör därför med fördel företableras i Air-Pot. Visst brist på E-certifierat material råder. Ursprung: västra USA och Kanada.	C/K C/K C/K C/K C/K	30-40 40-50 50-60 60-80 80-100
- mertensiana, berghemlock		
Zon I-V (-VI). Höjd 10-15 m, bredd 4-6 m. En mycket vacker hemlock som skiljs från sina likar då den bär blågrå barr. Arten utvecklar ett slankt habitus med genomgående stam och korta sidogrenar. Ett vackert inslag för parkmark på svala ståndorter i rika och jämnt fuktiga jordar. Tål skugga men får bäst utveckling i sol. Ursprung: liknande som T. heterophylla men återfinns i högre bergsterräng.	C/K C/K C/K K K	40-50 50-60 60-80 80-100 100-125

XANTHOCYPARIS

se Chamaecyparis nootkatensis.